

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

De Circuncisione Domini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

IANVARIVS

D. CAECILII CYPRIANI CAR-
THAGINENSIS EPISCOPI SERMO DE

CIRCUNCISIONE DOMINI: QUI HA-

betur tertio Tomo operum eius.

ARGVMENTVM.

Circuncisionē Abrabae mandatā, non apud solos tamen Hebraeos, sed & apud Arabes & Phœ-
nices, filijs etiā Ismael & Esau vstratā, valuisse docet ad peccati originalis expiationē. Ad quod
etiā ab Adam vsq; ad Noe, & deinceps ad institutionem vsq; huius sacramenti, efficacia essent sa-
crificia vetera: imperatā postea circuncisionē cum fidei tempora propinquarent, vt singulorū sa-
crificia, singulare Christi praecederent holocaustum. Post quod, iam non aliam circuncisionem re-
quiri quam cordis, qua titillatorius carnis motus rationis auctoritate compefcamus.

Gen. 17.

Circunciso-
olium data
est patrib.
ad peccati
originalis
expiationē

INTER omnia testamenti veteris sacramenta nihil
Circuncisionē solennius antiqua celebratū religio,
nec tantum in Hebraeos, sed etiam in Phœnices & Ara-
bes hęc traditio inoleuit. Reliquę gentes tam manda-
tum quā factū irrident, & Deo minime assentunt cō-
uenire, vt Saluatoris benignitas plagis infantium dele-
ctetur, & immeritos in ipso vitę initio periculo mor-
tis addicat. Hoc de bono Domino sentire, q; neminem
vult perire, absurdum & irrationabile iudicat. Nec ta-
men eis omnia reliqua sacrificia sunt horroři, sed in
multis naturalem legem sequentes, expiationum reti-

1. Ianuarij

Gentes vi-
ctimis sua
peccata ex-
piabant
Iob. 1.

nēt instrumenta, & immolant victimas, & incendunt adipēs, & cum odoramen-
tis & libaminibus fundunt coram Deo vota & preces. Legimus Iob Dei testimo-
nio approbatum, iugibus sacrificijs occupatum: nec legimus circuncisum. Et po-
terant esse eo temporum diuersis in locis multi viri insignes, qui iustitię Dei subie-
cti, hoc signo carebant, licet filios Esau & Ismael putandū sit huius traditionis non
fuisse expertes. Verū cum opus istud & antiquitas commēdet, & iubentis autho-
ritas: inquirēda est tanti mysterij ratio, quę Abraham specialiter & semini eius tan-
to pondere mandata est, vt quisquis in illa gente huius signi careret differentia,
Ethnicus non Iudæus reputaretur, & à titulo filiorum Israel abraderetur profcri-
ptus. Hoc cum octaua die iustum sit celebrari, & nomen circunciso aprari: intima-
rum est his qui digni sanctorum consortio cenfebantur, quod eorum nomina scri-
berentur in cælis, & æterna beatitudinis, quam post vitę huius septimanam octa-
ua cōsequitur, heredes fierent & consortes, quicunq; vitę innocentia & calibatus
sanctimonia sese Domino consecrassent. Tena itaque infantia huiusmodi erat
imbuenda doctrina, & ante concupiscibiles motus, quos peccatum meruerat, mise-
rabili poenę, & in euitabili vindictę, etiam in paruulis adhibenda erat seueritas: &
antęquam ebulliret sartago libidinum, prouisum est ventilabrum, quo refrigerari
posset, & extingui depopularicis flammę vagus ardor, & vniuersa perustrans in-
cendium. Ideoque dolor voluptati, & sanguini delectationis sanguis tormēti op-
ponebatur: vt in primis elementis discerent paruuli, semper proprię memores se-
ditionis, contraria curare contrarijs, & ad cohibendos refrenandosque turpitudi-
num appetitus necessarium esse sale corroforio carnis perfricare pruritus, & fem-
per recedentes desiccare putredines. Ad hoc corpus suum mortificabat Apo-
stolus, non tantum circuncidens illud seminarium membrum, sed totum se cruci-
figens, & omnibus extraordinarijs motibus opponens cauterium, vsque ad eodē cor-
pus suum redigens in seruitutem, vt diceret: Viuo autem iam nō ego, viuit verō in
me Christus. Cuius facti amulatores erubescimus in pudendis: & derecto secto que
confusionis operculo, quanuis conscientia testis semper nobis exponat seaturien-
tes intus peccati insidias, nec internum vitare possimus iudicium: viriliter tamen

Gen. 17.

Quid octa-
ua dies, &
nominis
impositio
designat

Contraria
sunt cōtra-
rijs curanda.

1. Cor. 9.

Galat. 2.

Rationis **2** standum est, & rationis autoritate increpandi sunt tirillatorij sensus, & summo-
 perè vigilandum est ne sequatur assensus. Intra nos pudor iste aboleri omnino no-
 potest quia nec totum hoc membrum, sed anterior eius portio iusta est circumci-
 di. Res sanè maxima est, si non egrediatur foras huius contagio corruptela: & infa-
 niens bestia corrupti anhelitus catenis ferreis in vltimis animæ recessibus allige-
 tur, in usq; fractis dentibus seipsam concupiscentia captiua mactiget & corrodat.
 i. Cor. 9. Maner itaq; erubescencia propter sensum: vt qui in agone contendit, sciens circu-
 cisionis mysterium, ab omnibus se abstineat quæ possunt huic flammæ miniltra-
 re fomentum. Nec tamen peremptoria est contendentibus, sed probatoria huius
 sensualitatis colluctatio tam veterina: sed institutum est certamen inter spiritum
 & carnem, vt victor homo peccati & poenæ, post triumphos solennes coronetur
 in gloria, sine infestationibus deiiceps, liber à peccato & poena.

Hanc verecundiam post præuaricationem vanitati subiecta, non volens anima
 pertulit, & vim sustinet inquietudine perurgente, & inuoluntarijs moribus fatiga-
 ta infelicitatis suæ deplorat miseriam, liberari de corpore mortis huius desiderat:
 & pacifici tranquilliq; status à Deo postulat libertatem. Quotidianè sanè cõflictu
 spiritus & caro luctatur, & causatur ratio aduersus domesticum malum: quod ita
 intra se exerceat regnum quasi natura sit vitium, & secum traxerit creatio prima
 peccatum. Hoc vtiq; prima non sentit conditio, sed securum est transgressorè sup-
 plicium, & adhæsit indiuidua poena peccato: de quo erubescat, quicumq; mudo
 corde Regem in throno suo videre desiderant. Quis in tam affluuis illusionibus
 non confundatur? Quis non in tantis contumelijs erubescat? Fomes quippè huius
 mali intrus in tenebrosis recessibus latitans, vt viderit animam aliàs occupatam, &
 minus ad sui circumspeditione sollicitam, irruptionibus vehementibus erumpit, &
 blanditijs venena supponens, pudicitia puritatem inopinatis inuadit assultibus.
 Ideoq; pudibundus homo nuditatem suam operit, & fœditatem cõfusos occultat.
 His rediuijs vulneribus semper hac sanie illitis necessaria est per omnè huius vi-
 tæ septimanà iugis refectio putredinù, & continua circūcisio cicatricè. Ecce qd
 ris quidè membra omnia imperio rationis obediunt, & arbitrij retinent libertatè.
 Hic verò vbi Babiloniæ fornax exarserit, & quasi pice & naphtha cõpersi libidini
 ebullierint appetitus, inflammata caro libertatis priuatur honore: in tantum vt ce-
 bellia mēbra velit nolit in motus nefarios audacter exurgat. Præcedebat olim in-
 tegumenta rerum significantia abolitionem peccati, & ad perfectionem inchoata
 tendebant. Nec hoc sacramentū consuetudini antiquæ subtrahere voluit Chri-
 stus, & licet non esset in hoc tempore necessariū, tamen ne antiqua religio prostris
 reproba videretur, voluit in se circuncisionis aprari signa culi. Sanè originale pec-
 catum quoddà primis patribus in totam generis huius successione deluxit, omni
 tempore aliquibus remedijs oportuit expiari: licet vim plenā significantia nō ha-
 buerint, donèc ad rem ipsam ventum est, quæ figurarum operiebatur velamine. Et
 licet sacramentorū arcana omnibus non paterent, virtus tamen & effectus eorum
 ignorari non poterat: quia ab Adam vsq; ad Noè sacrificia Deo conlat fuisse ac-
 cepta, quæ vsq; ad illud tempus sine legis distinctione diuinitus inspirata instituta
 one primi hominis celebrarēt. Illa verò sacrificia aut in animalium sanguine, aut
 aliarum oblationum incensionibus agebatur: non quodd fumo aut moribus pe-
 cudentum delectaretur Deus, sed vt intelligeretur immutabile iudiciū & prolata ab
 initio sententia in peccatum. Immutabile decretum ab æterna lege exierat, cõci-
 piscencia affligi, & morte peccatorè puniri: nec poterat plagis exterioribus reme-
 diū aliquod subuenire, quin stimulus carnis sine vlla exceptione colaphizaret in-
 firmum, & vsq; ad dissolutione mors importuna persequeretur captiuū. Et mors
 quidem carnis concupiscentiarum interfecabat ludibria, nec poterat vltra pecca-
 re illud quod erat putredini ac dissolutioni prædestinatū & datum: sed supererat
 post mortem carnis animæ labor, & afflictio spiritus: nec poterat vlla ratione illa
 absolui damnatio, nisi morti omnium vita omnium subueniret, & pro generali mor-
 bo gratia Dei singulare propinaret antidotū. Hoc antiquum redemptionis nostræ
 consilium sanctis patribus reuelauit Deus, voluitq; vt paulatim assuesceret homi-
 nes passioni & morti necessaria, voluntariè mortis opponerent libamentū, & poe-
 nam in medclam, & supplicium in remedium commutarent. Huius oblationis
 doctrinam sacrificia continebant antiqua: & incensiones & mortes huius con-
 summa.

Rom. 7.
Gal. 5.
Quotidia.
no cõflictu
spiritus &
caro lucta-
tur.

Cur Chri-
stus volue-
rit circun-
cidi.

Pœna pec-
cati mors.
2. Cor. 12.

Morti om-
nium
vita Chri-
stus morie-
do subue-
nit.

SURILLUS

q. 100.
100.
RVIII
5

DE EPIPHANIA DOMINI.

summationis gratiam præsignabant. Propter hoc cum iam fidei tempora propinquarent, imperata est circumcisio: & pars illa corporis in qua est voluptatū seminarium & libidinis officina, iussa etiam in paruulis amputari, vt proprij primitias sanguinis ei qui totum sanguinē suum oblaturus erat, offerrent: & communia singulorū sacrificia singulare præcederent holocaustum. Vbi verò Christus Dominus venit, de quo in capite libri scriptū est, vt in morte sua patris voluntatem impleret, cessarunt sacrificia: nec iam truncationem præputij Euangeliū imperauit, sed circumcisionem cordis, & omnem tam membrorū quàm affectuum petulantiam gladio spiritus reserari immutabili decreto mandauit. Et tante dignitatis illa vna redemptoris nostri fuit oblatio, vt vna ad tollenda mundi peccata sufficeret: qui tanta authoritate in sancta introiuit in sanguine proprio, vt deinceps nulla supplicantium postulatio sanguine indigeret alieno. A diebus igitur visitationis nostrę regnū celorum vim patitur, nec iam in expoliatione carnis circumcisio agitur, sed Spiritus sancti virtute vetustatis antiquę sanies expurgatur.

3
Gen. 17.
Psal. 50.
Finitis sacrificiis, peccatorum, & Circumcisionis, Christus.
Iam circumcisio cordis, & Spiritus sancti virtute, sanies peccati extergitur.

BEATI PETRI DAMIANI SERMO IN EPIPHANIA DOMINI: VT HABETVR OCTA.

uo Tomo Aloysij.

V M natus esset Iesus in Bethleem in diebus Herodis Regis, ecce Magi ab Oriente venerunt Hierosolymā, dicētes: Vbi est qui natus est Rex Iudæorum? Vidimus enim stellā eius in Oriente, & venimus cum muneribus adorare eum. Laudate Dominum omnes gentes, & collaudate eum omnes populi. Nam cum omnipotēs sermo nondum à regalibus sedibus descendisset, & nox in suo cursu medium iter ageret, populus gentium ambulabat in tenebris, quia dilexerūt magis tenebras quàm lucem: variosq; secuti errores, in circuitu impij ambulabant, euntē vnusquisque, alius ad villā, alius ad negociationem suam: & obscuratum est insipiens cor eorum, quia incuruatus est vnusquisque ad opus manuum suarum. Patres etiam illi antiqui omnes sub nube fuerunt, eo quod adspiciebant in visu noctis, nec claritatem vultus Moysi poterant intueri, quia velamen erat positum super cor eorum, & erat aqua tenebrosa in nubibus aeris: cum videlicet filij Sion inelyti, conuersi sunt in vasa testea, opus manuum figuli: dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum: argentum eorum verum est in scoriam, eo quod caupones eorum miscebant aquam vino: quando obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, nec erat de eis, qui faceret bonum, nec etiam vsq; ad vnum. Tunc ergo tenebrę factę sunt super vniuersam terrā, quia Iudæus & Gentilis in tenebris strauerunt lectum suum, habitantes in tenebrosis & umbra mortis. Quia igitur tunc nox præcessit, ecce dies appropinquauit, & lumen resulsit in habitaculo carceris nostri, ex eo quod exortum est in tenebris lumen reclusis corde, cum visitauit nos Oriens ex alto: & ortus est nobis Lucifer matutinus, qui non nouit occasum, quādo lux illa vera, quę illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, in tenebris luxit, & tenebrę eam non comprehendebant.

6. Januarij. Matt. 2.
Psal. 116. Sap. 18.
Iohan. 3.
Matth. 22.
1. Cor. 10.
Thren. 4.
Christus aduentu suo in carcerē illuminauit mundi tenebras. Iohan. 1.

Iudæi itaque & Gentiles in tenebris erant vsque ad tempus plenitudinis. At vbi venit plenitudo temporis, emisit Agnum Dominus dominatorem terrę, de petra deseri ad montem filia Sion: & lapidem, quem reprobauerunt edificantes, hic factus est in caput anguli. Et quia ad hoc venerat, vt oues dispersas congregaret in vnum, licet non fuerit primò missus, nisi ad oues quę perierant domus Israël: quia tamen alias oues habebat, quę non erant ex hoc ouili, & illas oportebat eum adducere, vt fieret vnum ouile, & vnus pastor: idcirco habitantibus in regione vmbre mortis ram Iudæis, quàm gentibus, lux orta est eis vtriusque, propter quod & in natiuitate claritas Dei circumfulsit pastores, quia Angelus euangelizauit eis gaudium magnum, & hodierna die stellę claritas natum denunciat Saluatorem. Iudæis itaque tanquàm ratione ventibus loquitur vox Angelorum, Gentibus verò quasi brutis, & iumentis in campis syluę, loquitur lingua siue stella celorum. Lux itaque

Esa. 16.
Psal. 117.
Matth. 19. Iohan. 10.
Esa. 9. Luc. 2.
Matth. 7. Cur Angelus Iudæis, Stella verò